

Kennismaking met Inge Kappert

“Het schrijven van poëzie tilt mensen boven zichzelf uit”

Het Poëziepaleis organiseert laagdrempelige dichtprojecten voor kinderen en jongeren. Inge Kappert is artistiek en algemeen leider van de stichting. Samen met het bestuur zet zij het beleid uit, maar in de praktijk van alledag is Inge vooral bezig met bruggen slaan.

Ze is altijd op zoek naar mogelijke partners en manieren om poëzie zo breed mogelijk onder de aandacht te brengen. Zo is in 2014 de samenwerking met Special Arts ontstaan door het poëzieproject *Het Andere Gedicht*, dat dit jaar een vervolg krijgt.

Waarom moeten kinderen en jongeren dichten?

Wij vinden dat het voor iedereen belangrijk is je goed uit te kunnen drukken in taal. Daarom is het goed dat je op jonge leeftijd leert dat daarvoor veel verschillende manieren bestaan. Als je dicht, ben je met taal aan het knutselen en kom je op die manier tot de kern. Het loslaten van vaste kaders is daarbij zo belangrijk. Als iedereen elkaar maar napraat en dingen uit z'n hoofd leert, maak je je wel bepaalde kennis eigen, maar tegenwoordig heb je meer nodig om goed te functioneren. Als je leert buiten kaders te denken, kom je ook tot andere oplossingen. Het resultaat is veel groter dan alleen maar taalvaardig worden. Het heeft ook effect op je wereldbeeld. Het leert je: je kunt op meer dan één manier naar dingen kijken.

Is het niet juist moeilijker jezelf te uiten als dat in dichtvorm moet?

Vorm is niet zo strikt als veel mensen denken. Je hoeft je niet vast te houden aan rijmschema's. Zeker bij volwassenen bestaat vaak de angst om zomaar iets te beginnen. Doe ik het wel goed? Vol-doet het aan bepaalde eisen? Maar als je dat loslaat en gewoon maar iets probeert en nog een keer en nog een keer; ontstaan er vaak prachtige dingen. Juist ook bij kinderen, omdat zij nog veel minder remmingen hebben. Je kunt het niet fout doen. Je stopt erin wat jij voelt. Het leuke is: jij bedoelt daar iets mee, maar een ander kan er iets uithalen waarvan je denkt: zo had ik het nog niet bekeken! Wij mogen heel vaak schouderklopjes geven aan kinderen die de waardering extra goed kunnen gebruiken. Die niet goed meekomen met de gewone

schoolvakken of een sociaal probleem hebben; autistisch zijn of dyslexie hebben. Dan iets winnen, is heel goed voor het zelfvertrouwen.

Kan poëzie in die zin therapeutisch werken?

Veel gedichten die kinderen insturen, gaan over een huisdier dat dood is gegaan. Of een scheiding van ouders. Pubers schrijven vaak dat ze het niet meer zien zitten, depressief zijn. Dan kan het schrijven zeker een therapeutische functie hebben. Maar de tekst kan ook puur fantasie zijn.

Bij een van onze wedstrijden won een prachtig gedicht over koeien. Toen we contact opnamen met de winnaar, bleek dat hij op een school voor speciaal onderwijs zat. Hij sprak ook moeilijk, maar in

Inge: Ik ben graag met tekst bezig. Lezen, beoordelen, meedenken of anderszins.

Foto: Marieke Pepping

Konijn met veren

We willen allemaal de zee zijn
maar we zijn de zee niet
We zijn niet meer dan een waterdruppel
één van de talloos veel miljoenen
Als we dat nou eens accepteren
zou alles veel gemakkelijker gaan
Zeg me na:
ik ben maar een druppel water in de zee
ik ben de buurman of een hele natie
het noorden en het zuiden tegelijk
ik ben een van de velen
en we vallen allemaal samen
Of misschien ben ik gewoon een konijn met veren
en heb ik geen idee waarover ik spreek

Enkele favoriete
gedichten van Inge Kappert

Sterre Wolthers, 15 jaar
Uit: Doe Maar Dicht Maar 2016

een gedicht zie je dat niet terug. Dat is ontzettend mooi. Nog een voorbeeld: dit jaar hadden we bij *Dichter bij 4 Mei* een winnaar die spastisch is. Het thema van deze wedstrijd is herdenken en de winnaars mogen hun gedicht voordragen op een van de herdenkingsbijeenkomsten. Deze jongen beweegt moeilijk en praten is soms ook lastig, maar met de nodige rust gaat het erg goed. Hadden we van tevoren geweten dat hij spastisch is, dan hadden we het gedicht misschien toch anders bekeken. Nu droeg hij op 4 mei zijn gedicht voor tijdens de herdenking in het voormalige kamp Westerbork. Je tilt mensen hiermee boven zichzelf uit.

Hoe is de samenwerking met Special Arts tot stand gekomen?

Special Arts wilde in 2014 een poëziewedstrijd uitschrijven en directeur Tine Veldhuizen vroeg mij: kom je in de denktank? Een mooie kans. Ik heb meegedacht over het uitzetten van de wedstrijd; kennis en ervaring gedeeld. Ook heb ik hun workshops gevolgd en in de jury gezeten van *Het Andere Gedicht*. Het beviel bijzonder goed! De doelgroep van Special Arts, mensen met een handicap, heeft iets heel puurs. Het lijkt op hoe kinderen en jongeren schrijven. Het gaat vaak over onderwerpen uit de alledaagse werkelijkheid. Ogenscheinlijk simpele zaken waar dan prachtige dingen over gezegd worden.

Wat wordt dit keer jullie rol in *Het Andere Gedicht*?

Special Arts hoopt in een aantal regio's het project

zwaarder aan te zetten. De regio Groningen waar wij gevestigd zijn, kan daar goed één van zijn. Een collega van het Poëziepaleis geeft les op een school voor speciaal voortgezet onderwijs. We willen kijken hoe de aanpak van Special Arts daar uitpakt. Onze dichters die veel met kinderen en jongeren werken, gaan een workshop volgen van Special Arts trainers om ervaring en inspiratie op te doen. Omgekeerd kijkt Special Arts of ze iets met onze nieuwe digitale tool *Raadgedicht* en ons lespakket kunnen. Wij ontwikkelen ook een nieuwe gids: *Doorlopende Leerlijn Poëzie*. Wellicht komt daar nog iets uit. Onze samenwerking blijft zich dus ontwikkelen.

Hoe noodzakelijk is samenwerking voor het Poëziepaleis?

Wij zijn, zoals veel culturele instellingen, getroffen door zware bezuinigingen. We moesten 50 procent inleveren. Dan ga je kijken hoe je de eindjes aan elkaar kunt knopen. Wat kunnen we opvangen met vrijwilligers? Wat moeten we schrappen? We hadden voor onze wedstrijden: *Kinderen en Poëzie* en *Doe Maar Dicht Maar* altijd feestelijke finaledagen. Met professionele dichters, leuke bands en verschillende workshops. Het bleek te duur. Toen hebben we gekeken of we die finales bij een collega instelling konden neerzetten. Dat is voor *Doe Maar Dicht Maar* gelukt, maar voor *Kinderen en Poëzie* helaas nog niet. Zo zijn we steeds aan het zoeken naar mogelijkheden om onze projecten onder te brengen, maar ook om een grotere doelgroep te bereiken. Zoals in de samenwerking met Special Arts.

LOS

Dans en weet dat je bestaat
dans een dans op hete kolen
dans de gaten in je zolen
dans tot de planeet vergaat

dans als alles is gezegd
dans tot je de tijd vergeet
dans zoals je ademhaalt
dans tot je de weg weer weet

dans om nooit meer stil te staan
dans de sterren en de maan
dans de bomen en het bos
niets meer vast en alles los.

Ingmar Heytze

Jeanne van Oosterhout-
Verschuuren, *Dans 1*,
ets, 26 x 18 cm
Foto: Photowork

Afhankelijk zijn van subsidies maakt kwetsbaar. Hoe gaat het Poëziepaleis hiermee om?

We hebben weinig eigen inkomsten, dus het Poëziepaleis is altijd afhankelijk van subsidies, fondsen en sponsoring. Het lastige is dat je ontzettend veel tijd kwijt bent met het werven van geld en verantwoorden van subsidies. Er moet wel genoeg mankracht en energie overblijven voor de projecten zelf. Lastige keuzes. Je kunt wel bezuinigen op je mailing, maar als niemand weet wat jij aan het doen bent, houdt het op. Laatst belde iemand die een bedrag aan ons wilde doneren. Zij had in het verleden meegedaan met een van onze wedstrijden en het ontzettend leuk gevonden. Dit was haar manier om dankjewel te zeggen. Daarnaast wil ze graag reclame voor ons maken. Ze heeft ook een online groep voor oud deelnemers opgezet. Kijk, dat zijn de ambassadeurs die je wilt hebben!

Wat is de ambitie voor de toekomst?

Het is eigenlijk meer een wens: dat poëzie een plek krijgt in het curriculum van scholen. Op school wordt veel tijd gestoken in begrijpend lezen, maar niet in creatief schrijven. Vaak schuift de docent Nederlands poëzie naar de kunstzinnige vakken en die schuiven het onder het mom van 'het gaat over taal' weer terug. De term poëzie heeft een beetje een elitaire uitstraling, maar het effect van poëzie is zo groot. Als dit op de lerarenopleiding meer aan de orde komt, wordt het voor leerkrachten gewoon om op deze manier met taal om te gaan.

Alice de Koning

Over het Poëziepaleis

Stichting Poëziepaleis bestaat sinds 2009 na het samengaan van Kinderen en Poëzie en Doe Maar Dicht Maar. Het Poëziepaleis organiseert o.a. de wedstrijden *Kinderen en Poëzie* voor basisscholen en *Doe Maar Dicht Maar* voor het voortgezet onderwijs; verzorgt workshops en masterclasses, produceert lesmateriaal, publiceert dichtbundels en coacht jonge dichters. Ook zijn er kinderdichter trajecten in steeds meer gemeentes en de online wedstrijd *Raadgedicht*. Het Poëziepaleis kiest verder iedere twee jaar een Jonge Dichter Des Vaderlands.

In opdracht van het Nationaal Comité 4 en 5 mei wordt *Dichter bij 4 mei* georganiseerd: een jaarlijkse dichtwedstrijd voor jongeren tussen 14 en 19 rondom het thema: herdenken. De jaarlijkse winnaar draagt op 4 mei voor tijdens de Nationale Herdenking op de Dam in Amsterdam. De wedstrijd wordt ieder jaar in een andere provincie gehouden. Dit jaar was dat in Noord-Holland.

www.poeziepaleis.nl
www.raadgedicht.nl